

pobegnil dne 11. septembra iz zaporov v Ljubljani. Dne 10. septembra v noči so ga na njegovem domu obkolili orožniki in pozvali na prostovoljno predajo. Anžur je hotel pobegniti. Zadel ga je smrtna krogla iz žandarske puške. Anžur je imel tri pomagače, ki so bili v Ljubljani obsojeni dne 21. novembra. Gre za: Stanka Kunstelj, 22letnega brezposelnega delavca, ki je stražil pri vlomih zunaj in je dobil 1 leto in 2 meseca strogega zavora; Karla Kokalj, 25letnega brezposelnega delavca iz kamniške okolice, ki je bil obsojen na 2 leti in 6 mesecev robije; ter za Luka Špruk, ključavničarja iz Redice, ki bo sedel 10 mesecev v strogem zaporu.

Zaslužena kazen. Stanko Zupanc iz Zaloga pri Kamniku je vlomil letos septembra v Spodnjem Brniku in kmalu za tem v Vrhpoljah. Odnesele je na obeh krajih dragocenosti ter gotovine za Din 2300. Dne 20. novembra je bil obsojen v Ljubljani radi dvakratnega vloma na 2 leti ječe.

Obsodba radi umora očeta. Dne 27. 9. t. l. se je odigrala v Seču pri Čermošnjicah na Kočevskem pri Zabkarjevih nad vse žalostna družinska žaloigra. Stari Zabkar je bil nasilnež, ki se je vedno zaganjal v svojo ženo, ki je bila prava mučenica vsled moževih surovosti in tolikokrat dejanskih napadov. Sin France je bil na materini strani in se je večkrat zavzel za ubogo revo napram očetu. Zgoraj omenjenega dne pa je sin očeta ustrelil in je stal pred novomeškimi sodniki radi očetomora dne 20. novembra. Sodišče je upoštevalo kot olajšavo sinovo miroljubnost, neoporečnost in očetovo nasilje in ga je obsodilo na devet let ječe.

*

Slovenska Krajina.

Prošnja. »Novine« so z dne 18. t. m. na prvi strani prinesle prošnjo na g. finančnega direktorja v Ljubljani. Prošnja je popolnoma upravičena in davkoplačevalci, ki so jo objavili v »Novinah«, prosijo samo ureditev davčnega vprašanja. Naša

krajina je spadala preje pod madžarsko upravo, katere davčni predpisi so bili drugačni kakor v Avstriji. Pri odpisu davka so nastale vidne pomote. Vsekakor bo treba te pomote končnoveljavno rešiti v zadovoljstvo davkoplačevalcev. Nujno je, da se uredi kataster za celo Slov. krajino. Res; najprimernejša rešitev te važne in pereče zadeve bi bila pač pobiranje davkov po obč. uradih, kakor je bilo to preje v navadi. Vsak davkoplačevalec naj bi dobil davčno knjižico, kjer bi bilo razvidno, koliko davka ima vsak davkoplačevalec predpisane letno. Na ta način bi se davčni upravi v Lendavi in v Soboti vidno razbremenili in bi se preiskale napake na licu mesta. Tak način pobiranja davkov bi bil cenejši, poleg tega bi pa davčne uprave imele mir pred navalom davkoplačevalcev na davčne uprave. Prošnja ni naperjena proti davčnim upravam v Lendavi in v Soboti, niti proti katastrski upravi v Soboti, temveč se samo predločuje kot prošnja na g. fin. direktorja.

Sobota. 18. t. m. se je vršila v Martinišču proslava desetletnice obstoja tega važnega dijaškega konvikta, ki ga vodijo gg. salezijanci. Spored proslave je bil pester. Pred slovesno službo božjo se je vršila blagoslovitev nove podobe sv. Martina v povečani zavodovi kapeli. Slovesno službo božjo je opravil mil. g. kanonik Szlepecz Ivan, soboški dekan. Popoldne ob treh se je vršil shod za salezijansko sotrudištvo in Mašne zveze Marije Pomocnice. Akademija je odpadla zaradi žalovanja za blagopokojnim kraljem.

Sobota. Za uradnika X. položajne skupine kot kanclist pri tukajšnjem sreskem sodišču je imenovan dosedanj zvanienik g. Marič Alojzij, naš domačin. Čestitamo!

Beltinci. Mnogo naših mladih ljudi je odšlo zadnja leta v Francijo, kjer se mučijo in delajo, samo da bi si zaslužili in prihranili kak dinar. Je pač težka pot to romanje v tujino, toda zaslužek je zaslužek, četudi so žalostni ob odhodu od doma. Zato nas je novica, ki je prispela iz Francije, globoko potrla. Umrla je namreč v Franciji pridna deklina Rozika Tivadar; komaj spomladi se je odpeljala na delo v tujino in že jo je pokosila nemila smrt. Naj ji bo lahka zemlja v daljni Franciji!

Lendava. 19. t. m. se je vršil pri nas živinski in kramarski sejem. Prignane je bilo srednje število živine in še te se je malo prodalo. Kramarji tudi niso mnogo tržili.

Vel. Polana. Kdor še ni videl velikega blata, naj pride k nam, pa ne v čevljih, temveč imeti mora

Gospod, ostani pri nas!

Molitvenik za slabovidno z velikimi črkami smo na novo prejeli in ga posebno sedaj za zimski čas vsem priporočamo! Spisal ga je monsignor Janez Ev. Vreže. Lepo vezan v zlato obrezo stane 22 Din. Dobite ga v Tiskarni sv. Cirila x Mariboru.

visoke škornje. Nekaj neznosnega je pa na cesti proti Žižkom. Kaj če bi se pristojni činitelji malo pobrigali za te ceste?!

Hotiza. Kakor smo zvedeli, bo začasno ostal pri nas gospod Berden Jožef. Hvaležni smo gospodu, da nas ni zapustil, kajti potem bi najbrž zopet ostali brez duhovnika. Le dobro se počutite med nami.

Bogojina. Dne 16. t. m. se je vršil pri naš živinski in kramarski sejem. Skupilo se je malo. Kmetje pač nimajo denarja in kupcev za živino skoraj ni bilo.

Črensovci. V naši fari je že več kot 100 naročnikov »Slovenskega gospodarja«, torej smo prekoračili število 100 pred novim letom, češar nihče ni pričakoval. List ljudem zelo uga-ja in zato se oglašajo novi naročniki, tudi za delavce v Franciji ga naročajo. Stane na leto za Francijo 64 Din. Prosimo naročnike, da pokažejo list tudi tistim, ki ga še ne poznajo. Agitirajte pri znancih in sosedih, da bo število naročnikov še večje. Naravnost versko dolžnost pa imate, da priporočate list tistim, ki imajo kak liberalen časopis. Dosedaj je največ naročnikov v vasi Črensovci, tekmuje vaši med seboj, da hoste Črensovce prekosili. Pa tudi v drugih farah vsi na delo za dober krščanski časopis! — Pri nas je umrl v starosti 64 let Cigan Ivan, blaga duša, ki je trpel silne bolečine vsled želodčnega raka. Kot dober katoličan je bil med boleznijo večkrat previden s tolažili sv. vere. Ob ogromni udeležbi vernikov smo ga v nedeljo položili k večnemu počitku. Naj počiva v miru! — Opozarjamo tiste, ki imate koga v Franciji, da jih ob odhodu domov opozorite, naj bodo previdni z denarjem, ki ga nešajo domov. Zgodilo se je namreč, da se je k nekemu vračajočemu se našem delavcu vsilil neki tujec, ki je franke zamenjal z dolarji, kateri pa so bili ponarejeni.

Pomembna redkost.

Angleško mesto Canterbury ima 24.000 prebivalcev. Odličnost tega mesta obstoji v tem, da ne beleži celih 40 let nobenega umora.

Iz statistike o radijo-aparatih.

Po uradni ugotovitvi je sedaj na celnem svetu v obratu 43 milijonov radijo-aparátov. Od teh odpade na Evropo 18,6 mil., skoro isto število 18,5 mil. na Združene ameriške države.

100letnica odkritja Kanade.

Letos v jeseni je preteklo 400 let, odkar je stopil prvi belokožec na tla Kanade v sev. Ameriki. Bil je francoski raziskovalec Jakob Cartier, ki se je

Januš Golec:

Lov na zaklade.

Ljudska povest po zapiskih rajnega prijatelja.

Dalje.

Na obrežje Querquevilla pri Cherbourgu na Francoskem je morje naplavilo truplo 8 m dolge živali, ki je vzbudila velikansko začudenje in obnovila strastne razprave nedavnega časa o možnosti in nemožnosti predpotopnih pošasti. Profesor pariške naravoslovne fakultete Corbière, ki je truplo preiskal, je sicer izjavil, da pripada žival bržkone zelo redkemu plemenu kitov, ki ga je pa vendar še dobiti v severnih predelih Atlantika, a tudi on ne zna pojasniti mnogih točk, ki že na zunaj ločijo to žival od kitov.

Trup živali je modro-sive barve in pokrit s črnim, valovitim puhom, na straneh sta dve plavuti in ena na hrbtu, vrat je prilično 1 m dolg in razmeroma tanek, a na njem sedi precej majhna glava, ki je podobna kamelji glavi z ostrimi zobmi. Takšnega »kita« svet še ni videl, pač pa so prav očitne podobnosti med to živaljo in lochneško pošastjo, kakor so jo opisovali očividci in ki ji priznana znanost tudi ni hotela za nobeno ceno priznati obstoja in niti ne možnosti, da gre — čeprav ne za predpotopnega orjaka, pa vsaj

20

za živalsko vrsto, ki je znanost doslej pač še ni utegnila upredeliti.

Z najdbo čudne naplavine na querquevillski obali pa je del srditega spora za lochneško pošast menda končnoveljavno rešen in sicer rešen v prilog ljudi, med njimi glasovitih učenjakov, ki so bili prepričani, da gre za neko novo, doslej neznano vrsto živali, ki so kolikor toliko v sorodu s pradavnimi orjaki. Obenem pa podaja ta najdba prvi stvarni dokaz za obstoj slovite »morske kače«, ki jo je šolska znanost toliko časa zavračala v kraljestvo bajk.

Bilo bi vendarle čudno, da bi bile pošasti, o katerih nam govore nešteta poročila očividcev iz vseh časov, samo plod lažnive domišljije. Saj so bili med očividci vendar tudi možje, ki niso imeli nobene koristi od tega, da bi se lagali, in ki so bili tudi dovolj hladnih možganov in bistrih oči, da bi ne postali kar tako žrtve utvar. Tudi o lochneški pošasti so trdili, da je samo plod domišljije kakšne stotine kratkovidnih in lahkovernih turistov, a ko jo je posnela, čeprav od daleč, tudi fotografska plošča, so morali njen obstoj vendarle priznati. Tedaj je zavladal izgovor, da gre pač za kakšno žival znane vrste, za kakšnega orjaškega mroža ali kaj podobnega.

Skoraj je bilo videti, da se bo ta razlaga obdržala, čeprav večni neverni Tomaži tudi niso

DRUŠTVENE VESTI

Naš najvažnejši apostolat

»Prosim vas, ne prezrite najvažnejšega sredstva, katero nam je v boju proti nasprotnikom katoliške misli dano, namreč tiska! Brez njega ste izgubljeni.« Tako je govoril sedanji sveti Oče Pij XI. neki skupini romarjev. — Res, mi katoličani se važnosti dobrega tiska premalo zavedamo. Tisk je velesila, ki usuznjuje duhove in dela javno mnenje. Če hočemo, da bo javno mnenje katoliško, naklonjeno verskemu pokretu, tedaj moramo razširiti naš katoliški tisk v sleherni hiši, v najzadnji gorsko vas. Nobena hiša bi ne smela biti brez katoliškega lista. Noben zaveden katoliški fant in dekle brez svojega glasila.

Najstarejše mladinsko glasilo »Naš dom« stopa zopet pred Vas, katoliški slovenski fantje! Polnih 26 let že prihaja med slovensko mladino. Ves čas svojega obstoja je bil glasnik katoliške misli, slovenske zavesti, pristne krščanske izobrazbe. Nismo imeli še nobenega mladinskega glasila, ko je začel izhajati »Naš Dom« ter orati leđino na verskem, prosvetnem in narodnem polju med slovensko mladino. — »Naš Dom« je bil tisti, ki je pomagal našim voditeljem sprožiti ogromen plaz narodnega in verskega gibanja, ki je zajel pred 30 leti slovensko mladino ter rodil najlepše sadove. Vsi drugi mladinski listi so nastali pozneje v dobi, ko so bile vrste mladega rodu že godne in močne, kar je bila zasluga našega štajerskega glasila. »Naš Dom« ima za seboj tradicijo, katere se ni treba sramovati, na zasluge za versko in prosvetno obnovo slovenske mladine je lahko ponosen.

»Naš Dom« vabi Tebe slovenski fant pa tudi dekle zopet na naročbo. V po-

polnoma novi, lepi in prikučni obliki bo predvidoma že ob Božiču prišel v roke naročnikov. Tudi vsebinsko se bo popolnoma preuredil, tako da bode v polni meri dosegel svoj cilj, ki ga ima kot glasilo Škofijskega vodstva FKA. S tem, da je postal »Naš Dom« glasilo našega versko-obnovitvenega gibanja v KA, je podana čolžnost, da si »Naš Dom« naroči sleherni katoliški fant v lavantinski škofiji.

Te dni so dobili skoro po vseh župnijah naši zaupniki nabiralne pole za nabiranje novih naročnikov. Ko bodo prišli agitatorji k Vam, ne odrecite, ampak z veseljem črtujte malenkostno naročnino 12 Din. Če ne moreš plačati vsega naenkrat, pa lahko plačaš naročnino v dveh ali celo treh obrokih. To pa bo vsak zmogel. Število naročnikov se mora dvigniti. V lavantinski škofiji je okrog 60—65 tisoč fantov, ali bi ne bilo mogoče med to veliko fantovsko armado nabrati 10 tisoč naročnikov? Ni nemogoče, če gre vsak s podvojeno pridnostjo na delo. Vse mora voditi zavest, da bomo najuspešnejše širili katoliško misel in jo utrjevali, če bomo imeli v vsaki hiši naš list, ki bo mesto nas govoril in branil katoliška načela. Kolikor novih naročnikov bomo pridobili za »Naš Dom«, toliko novih prijateljev bo imelo naše gibanje!

Kako bomo torj naredili? Postavimo si cilj: V vsako faro 100 »Naših Do-

mov«! K temu cilju se skušajmo čim bolj približati. Po tem, v koliko so se v tej ali oni fari približali tej številki, bomo sodili delavnost naših akcijonšev in zaupnikov, pa tudi zavednost naše mladine.

Če kje niste dobili nabiralnih pol, pišite po nje upravi »Našega Doma« v Maribor, Koroška cesta 5. Priglasite se novi zaupniki! Z združenimi močmi na delo za »Naš Dom«! Pokažimo, kaj znamo štajerski fantje!

★

Središče ob Dravi. Narodna prosveta v Središču ob Dravi priredi dne 5. decembra, ob pol 6. uri zvečer, nastop Miklavža, združen z družabnim večerom, pri pogrnjenih mizah. Spored je zelo pester, zato na veselo svidenje na Miklavževu! — Dne 8. decembra, popoldne ob treh, pa vprizori znan misterij »Slehnika«, enega izmed najbolj priljubljenih misterijev naših odrov. Ponovitev istega je dne 16. dec., ob 7. uri zvečer. Vstopna običajna.

Št. Andraž pri Velenju. Vljudno naznanjamo, da se igra »Vaški lepov« zadnjo nedeljo zato ni vršila, ker je pristojna oblast sporazumno z društvenim odborom prireditelj igre določila na prvo adventno nedeljo dne 2. decembra. Ker se igra dne 2. decembra sigurno vrši, vljudno vabimo vse, da nas obiščete v najobličnejšem številu. Za toploto v dvorani bo za slučaj mrzlega vremena preskrbljeno. Torej na prvo adventno nedeljo na veselo svidenje! — Odbor.

★

Bohova. Preteklo nedeljo je umrla, večkrat previdena s sv. zakramenti, najstarejša posestnica v Bohovi Marija Čiček, roj. Frangeš, doma iz Spodnje Polskave. Bila je v 82. letu. Nad 522 let je gospodinjila na Bohovi, kjer je doživela tudi svojo zlato poroko s še živim enakostarim možem Štefanom. Velike trume znancev od blizu in daleč so jo prišle kropit

in jemati slovo od matere. Tudi pogreba, ki ga je vodil č. g. dekan Sagaj, se je poleg sorodnikov udeležilo lepo število faranov in domačih gasilcev, ki so nosili krasne vence in sopke zadnjih jesenskih rož. Hočki pevci so ji zapeli v slovo dve žalovstvenki »Vigrede in »Blagor mu«. Njene zadnje besede na smrtni postelji so bile: »Kdor svoje dolžnosti izpolni, lahko spi.« Dobra mamica, počivaj po dolgoletnem delu in trpljenju v blaženem pokoju in miru!

Pljuška gora. Dne 17. t. m. je zažgala zlobna požgalčeva roka klet in prešo spoštova-

možni navesti nobenega stvarnega dokaza za mroža in podobne razlage. Najdba pri Querquevillu je postavila celotno zadevo v drugačno luč. Neverni Tomaži morajo priznati, da obstojajo živali »iz kraljestva bajk«, in kakor marsikatera druga znanstvena stroka bo moralo tudi živaloznanstvo pristati na to, da je beseda »nemogoče« v znanosti in v naravi zelo dvomljive vrednosti.

Istinitost peruanskega zaklada naj dokažejo naslednji zgodovinski podatki:

Za raziskovanje zahodne obali Južne Amerike je bilo važno dejstvo, da je prekoračil španski pustolovec Balboa leta 1513 panamsko zemeljsko ožino v Srednji Ameriki in dosegel Tih Ocean. Med potom je zvedel od prebivalcev o zelo bogati deželi ob morju južno od Paname. To je bila dežela Peru. Podal se je tja z ladjo, a se je moral vrniti. Potem so ga pa umorili. Preteklo je precej let, predno so izpeljali to trije možje, česar Balboa ni mogel. Ti trije so bili: Franc Pizarro, Diego de Almagro in duhovnik Ferdinand de Luque. A tudi tem se je posrečilo šele pri tretjem poskusu, da so osvojili to bogato in izborno organizirano državo.

Peru je bila mogočna in zelo obljubljena drža-

★ Zgodovinski podatki so posneti po Mohorjevi knjigi »Proti novim svetovom«.

va, katero so ustanovili Indijanci iz rodu Inka (Inka = gospod, vladar). Začetek je zelo nejasen. Praoče Inkov je bil, kakor so trdili domačini, solnčni bog, ki je poslal po veri tamošnjih Indijancev na zemljo svojega sina ter svojo hčer, da bi jih učila obdelovati zemljo, graditi hiše in opravljati še razna druga potrebna dela. Vera v božansko pokolenje Inkov je bila ohranjena še ob prihodu Špancev. Člani rodu Inka so imeli na splošno mnogo večje pravice, kot drugi državljani. Bili pa so v manjšini.

Najvišji bog Inkov je bil Pačakamah, ohranjevalec sveta. Za njim je prišel bog solnca. Temu je bilo posvečenih več velikih templjev. Eden največjih je bil na otoku jezera Titikaka. V tem templju so bili nakopičeni velikanski zakladi srebrnih in zlatih predmetov, ki so jih nanosili romarji tekom let. Ko so čuli Indijanci o bližnji zlataželjni Špancev, so potopili vse zaklade v jezero. Podobno so storili prebivalci v dolini Orkos blizu mesta Kuzko. Vrgli so v jezero vse dragocenosti, med njimi tudi znano zlato verigo, katero je dal napraviti Vaina Kapah. Pozneje so večkrat poskušali Španci odpeljati iz jezera vodo, da bi našli te potopljene zaklade, a niso nikdar uspeli. In tako so največji zakladi Inkov še danes neodkriti.

Manjših božanstev so poznali Inki mnogo.

lotil leta 1534 voznje po morju iz St. Malo na Francoskem in je dosegel izliv reke Lorenzo v morje.

Knez - prijatelj žensk.

Največji prijatelj ženskega spola je bil gotovo indijski knez Ghias ud din iz Malve. Živel je pred 500 leti, od 1469 do 1499. Cel čas vladanja je preživel v ženski družbi. V njegovi palači je prebivalo 15 tisoč Indijk. Njegovi ministri, uradniki in svetovalci so bile ženske. Celo njegovi vojaki in častniki so pripadali nežnemu spolu.

Neprimerna razlika.

Na celim svetu je 225 oceanografskih zavodov, ki se pečajo z raziskovanjem morskega dna ter z živali-